



Suomen kirkko sairastaa. Sitä näyttää uhkaavan lähes totaalinen hengellinen kuolema. Asiantila ei koske vain kirkon jäseniä, vaan myös sen palvelijoita, työntekijöitä, pappeja. Ellei kirkon perussuuntaus ratkaisevasti muutu, se menettää oikeuden esiintyä kristillisenä ja tosi kristillisyyttä jää vain oppositio- ja protestiryhmien varaan.

Tämä kirja on täytynyt kirjoittaa, koska kirkko ei näytä tiedostavan tilaansa ja koska viime vuosina on kirkon uudistamiseksi tarjottu ohjelmia, jotka vain entistä enemmän lisäävät epäuskon valtaa sen piirissä. On sietämätöntä, että kirkko, jolla on kaikki mahdollisuudet vaikuttaa ihmisiin, on suureksi osaksi antautunut aikamme ihmisen epäuskon edessä ja lakannut esittämästä heille todellisen uskon vaatimusta. Se on lähtenyt kompromissien tielle, vaikka evankeliumissa on kysymys elämästä ja kuolemasta.

Perusongelma: ketkä kuuluvat Kristuksen seurakuntaan

Perusongelma on kysymys kirkon olemuksesta, ketkä kuuluvat Kristuksen seurakuntaan. Tämän ongelman ratkaisu vaikuttaa olennaisesti kirkon julistukseen, järjestykseen ja muuhun käytäntöön... Sen tähden on sanottava: hokekoon vallitseva teologia vaikka ikuisesti mieliteemaansa: kirkko on Kristuksen ruumis, niin eivät kirkon epäuskoiset jäsenet koskaan muutu Kristuksen omiksi, ellei Pyhä Henki saa heitä herättää ja johtaa Kristuksen tuntemiseen. Jos nykyprotestanttinen teologia itsepintaisesti pysyy väitteessään, jonka mukaan Kristuksen seurakunta maan päällä ei ole uskovien summa, niin on kysyttävä: keitä ihmeessä tuohon seurakuntaan vielä kuuluu, nimikristittyjä vai jumalattomia, tokko vielä pakanoitakin?

Kolmenlaisia seurakuntalaisia

Ensiksikin on niitä, jotka tunnustautuvat uskoviksi ja mahdollisuuksiensa mukaan ottavat osaa seurakunnalliseen toimintaan. Toisen ja vielä suuremman joukon muodostavat ne, jotka noudattavat kirkon edellyttämiä eettisiä normeja ja jossain määrin osallistuvat seurakunnan tilaisuuksiin.. Heidän uskonnollisuutensa sisältö on lähinnä perinteen kunnioittamista ja pitäytymistä kirkollisiin tapoihin. Loput muodostuvat niistä, joiden tekemiset seurakunnan kanssa rajoittuvat pakollisiin kuvioihin, välttämättömiin kirkollisiin toimituksiin, ja jotka joko nurkuen tai velvollisuudentuntoisesti maksavat kirkollisveronsa piittaamatta kirkon normeista ja kuvittelematta olevansa kristittyjä.

Positiivinen on kristillinen

Aikamme uskosta käytävää keskustelua sävyttää usein jonkinlainen "hyvän" monopolisoiminen kristinuskolle. Päättelään, että jokainen ihminen, joka tuo esiin jotakin positiivista, joka tekee jotakin hyvää ja on vilpittömän käsityksissään, olisi kastettuna ilman muuta kristitty... Vilpittömyyden, hyvyyden, rehellisyyden ja sosiaalisen mielen monopolisoiminen kristinuskolle laimentaa kristinuskon eettiseksi yleisuskonnollisuudeksi. Sen mukaan ajatellaan, että kaikki käsitykset, jotka ovat teeskentelemättömiä, ovat kristillisiä.

Kirkon lankeemuksen ydin: pyrkimys yhteiskunnallisen aseman säilyttämiseen

Yritys ylläpitää keinotekoisista synteettistä kristikuntaa on synty, joka vesittää kristinuskon oman sanoman ja pitää suuria kansanjoukkoja petollisessa turvallisuudessa. Lankeemuksen ydin on halu säilyttää merkittävä rooli yhteiskunnassa, ihmisten uskonnollisten tarpeiden tyydyttäjän pätevyys. Sanoutuminen irti kristikuntasynteestistä merkitsisi joutumista profeettain ja totuudenpuhujain vähemmän suosittuun joukkoon. Kirkon ynseys pietismiä kohtaan selittyy juuri siitä, että näissä liikkeissä on ollut lyhentämättömänä Jumalan sanan julistamista, joka on uhannut räjäyttää perinteisen kristinuskon ja kansanuskonnollisuuden liiton. Jos kirkko ottaisi Jumalan sanan vakavasti ja alkaisi vaatia ihmisiltä todellista mielenmuutosta ja aitoa uskoa, se kenties karkottaisi suurimman tulolähteensä, epäuskoisten ihmisten laajat massat. Sen tähden se onkin enemmän askarrellut sen kysymyksen parissa, miten voisi paremmin seurata aikaansa, palvella ihmisiä ja vastata heidän odotuksiaan kuin

kysynyt, miten voisi parhaiten johtaa ihmiset uskomaan Kristukseen Vapahtajanaan ja elämään Jumalan kunniaksi.

Radiohartauksien sisältö

Useimmista niistä saa sen vaikutelman, että täysin epäuskoisia ja Jumalasta vieraantuneitakin koetetaan saada noudattamaan kristillistä etiikkaa, uuden elämän etiikkaa. Jaetaan neuvoja, miten asuntopolitiikkaa hoidetaan kristillisesti, miten liikenteessä, työpaikalla ja monissa muissa elämäntilanteissa menetellään kristillisesti. Kaikki tämä olisi tietenkin aivan oikein, jos näitä ihmisiä samalla pyrittäisiin tekemään kristityiksi.

Kansankirkkoajatteluun sopii - ei sovi

Kansankirkkoajatteluun sopii hyvin, että kirkko hoitaa kasteen ohella yhteiskunnan väestörekisteriä, jolloin ihmiset varmemmin tulevat kirkon jäseniksi. Siihen sopii, että kirkolla on osuus kansalaisten elämään sen kaikissa merkittävässä vaiheissa: syntymisessä, aikuistumisessa, avioliittoon vihkimisessä ja hautaamisessa. Siihen sopii myös, että kirkko auttaa niitä, jotka ovat aineellisesti ja henkisesti avun tarpeessa. Sen sijaan siihen ei enää yhtä hyvin sovi, että tarjotaan hengellistä apua ihmisille, jotka mielestään tulevat toimeen ilman sitä. Siihen ei myöskään sovi kieltäytyminen vihkimästä eronneita eikä se, että jyrkästi tuomittaisiin sellaiset synnit, joita kansan enemmistö kuitenkin harrastaa. Siihen ei myöskään sovi sellainen julistus, jossa Raamatun mukaisesti vedettäisiin raja uskon ja epäuskon välille, tosi kristittyjen ja epäuskoisten välille - kansankirkon paimentenhan tulee kaitsea kaikkia lampaitaan, myös eksyneitä. Kansankirkkoajatteluun sopii kaikki, mikä lisää kirkon vaikutusvaltaa ja suosiota kansan keskuudessa, oli se sitten sopusoinnussa Raamatun kanssa tai ei. Tietenkin on hyvä, jos se voidaan vielä perustella Raamatulla.

Kirkon vaatimukset jäsenilleen

Vuosisatojen mittaan ovat kansankirkon jäsenilleen esittämät uskonnollisuuden vaatimukset muotoutuneet sellaisiksi, että enemmistö ne vaivatta joten kuten täyttää. Miniminä on kaste ja kirkollisverojen maksu. Lähes välttämätöntä on konfirmaatioon ja muihin kirkollisiin toimituksiin osallistuminen. Aktiivisuus seurakunnan toiminnassa onkin sitten vain harvoille kuuluva "ylimääräinen hyvä työ". Kääntymistä ei kirkonjäseniltä yleensä edellytetä, monessa tapauksessa voisi pikemminkin sanoa, että se sallitaan. Tarjoaahan kirkkomme parin viime vuosisadan historia aina nykypäiviin saakka lukuisia esimerkkejä siitä, miten tuomiokapitulit ovat antaneet ihmisten kääntymiseen tähänneille pietistisille papeille nuhteita seurakunnan repimisestä ja hajoittamisesta. Mitä jäsenille osoitettuihin uskonnollisuuden vaatimuksiin tulee, kansankirkko on kuin muinaisen kreikkalaisen tarun Prokrusteen vuode. Tällä jättiläisellä oli tapana asettaa uhrejaan vuoteeseen ja joko venyttää tai lyhentää heidän jäseniään niin, että he tulivat sopivan mittaisiksi. Jumalattomimpia ja maallistuneimpia jäseniään kirkko pyrkii venyttämään kristilliseen elämäntapaan. Niitä taas, jotka ovat tulleet aitoon uskoon haluten johtaa siihen muitakin, koetetaan hillitä, rauhoittaa ja saada sopimaan keskimääräisen kirkollisuuden mittoihin, jotta he eivät häiritsisi sekalaisen seurakunnan hartautta.

Kotimaan linja

Ehkä tyypillisimmin tätä kansankirkkonäkemyistä noudattelee Kotimaa-lehti. Tämä kirkkomme puoliviralliseksi äänenkannattajaksi kutsuttu lehtihän ottaa kantaa kaikkiin mahdollisiin ja mahdottomiin asioihin antaen niille hylkäyksensä ja siunauksensa kuin konsanaan katolinen kirkko. Kuitenkaan Kotimaa ei mitenkään aseta itse kirkkoa kyseenalaiseksi eikä pyri kirkon todelliseen uudistukseen. Se ei pyri kääntymään kirkon jäseniä, vaan tarkastelee ja kuvailee heidän elämänsä seuraten sitä milloin telakoilla ja teattereissa, milloin toreilla ja työpaikoilla. Tärkeimmäksi tehtäväkseen lehti näkee kirkon kaupittelemisen ja markkinoimisen. Edelleen se jakelee neuvojaan poliitikoille aivan kuin he kaikki olisivat kristittyjä. Lehti arvostelee kaikenkarvaisia kirjoja, koska ne ovat kansankirkon jäsenten kirjoittamia. Lehti sisältää tosin hyviäkin kirjoituksia ja sen kannanotot ovat usein kunnioitettavan selviä, mutta päälinja on myös selvä: ei ihmisten kääntyminen kristityiksi, vaan heidän eettinen ja kirkollinen aktivoitumisensa.

Vallitsevan tilanteen vanhurskauttaminen

Kirkon toiminnalle on viime aikoina ollut ominaista jonkinlainen perässä kulkeva, toteava ja hyväksyvä luonne...On tietenkin itsessään myönteistä, että kirkko reagoi yhteiskunnan muutoksiin. Mutta jos se hylkää profeettallisen kutsumuksensa ja jää vain alituisesti tilanteen vanhurskauttajaksi, se ei enää toimita tehtäväänsä, vaan on langennut massojen myötäjuoksijaksi ja joukkojen uskonnolliseksi pyhittäjäksi. Peruslankeemus on Jumalan sanan mukauttaminen vallitsevaan tilanteeseen.

Maailma hukassa, samoin kirkon oma tehtävä

Kristityille osoitettu kehotus maailmaan menemisestä on osoittautunut kätteettömäksi, kun siihen tavallisesti on liittynyt miltei täydellinen vaikeneminen siitä tosiasiaista, että suurin osa kirkon jäsenistä on ilmeisesti epäuskoisia, ts. sitä maailmaa, jolle evankeliumi olisi vietävä. Näille ihmisille, jotka kenties sattumalta ovat poikenneet kirkkoon, on saarnatuolista kuultu kehotus maailmaan menemisestä tyhjääkin tyhjempi fraasi. Kirkkomme toiminnalle näyttää olevan tunnusomaista toisaalta yritteliäisyys ja puuhailu aloilla, jotka vaivoin ovat selitettävissä sen tehtäviin kuuluviksi, ja toisaalta ennennäkemätön haparointi oman tehtävänsä toteuttamisessa uusien virtausten keskellä.

Käännyttäkää pappi

Nykyinen käytäntö aiheuttaa monin paikoin epäuskoisissakin ihmisissä sekavia tunteita. Esimerkkinä voisi mainita tapauksen, joka sattui työsiirtolassa, missä rangaistustaan kärsiville miehille pidettiin hengellistä tilaisuutta. Kokouksen jälkeen seuranneessa keskustelussa muuan kuulijoista ihmetteli, miksi heille, joiden kääntymisestä ei ollut paljon toivoa, tultiin pitämään kokouksia. "Menkää ja käännyttäkää tämän seurakunnan pappi, joka voisi olla paljon useammille hyödyksi, sen sijaan että hän nyt julistaa seurakuntalaisilleen ummet ja lammet."

Kirkko on pettänyt kutsumuksensa

Usein ihmetellään, miksi kirkot tyhjenevät kuulijoista. Monessa tapauksessa olisi paremminkin syytä ihmetellä, mitä varten he kirkkoon tulisivat. Jos ihmisen tärkeimmästä kysymyksestä, hänen Jumala-suhteestaan, puhutaan ylimalkaisesti ja kierrellen ikään kuin kristitytkin vasta olisivat etsimässä muiden tavoin vastausta tähän kysymykseen, ollaan hakoteillä...Kirkko, joka ei rohkene esittää Jumalan vaatimuksia ihmisille, vaan myötäilee heidän odotuksiaan ja veljeilee ihmisten kanssa heidän totuudenetsinnässään, on pettänyt kutsumuksensa.

Moralisointia

Moralisointia ei ehkä niinkään tapaa siellä, missä sitä eniten väitetään esiintyvän, nimittäin uuspietistisessä julistuksessa. Lakiuskonnollisuutta on puhtaimmillaan kääntymättömien ihmisten aktivoiminen elämäänsä kristityn elämää. Tätä vartenhan julistukseen on tuotu uusi termikin kehoitettaessa ihmisiä noudattamaan "kristillistä elämänäntyyliä". Moralisointia on juuri kirkkomme "sielunhoidollisten" ja vielä muka "teosentristenkin" julistajien puheissa, joissa kirkon kuolleita jäseniä koetetaan saada kasvamaan uskossa ja vahvistumaan hyvissä teoissa. Koko surkeuden taustana on väärä seurakuntanäkemyks, jonka mukaan kaikkia sanankuulijoita kohdellaan kristittyinä.

Onko papin julistus aina Jumalan sanaa?

On selvää, että niin kauan kuin luetaan Raamatun tekstejä, niin luettu on Jumalan sanaa olipa lukija kuka tahansa, vaikkapa kääntymätön pappikin. Mutta heti kun aletaan selittää luettua tekstiä, on tilanne toinen. Ei ole edes sanottua, että uudestisyntyneenkään papin puhetta voidaan pitää Jumalan sanana, saati sitten sellaisen,

jolle hengelliset kokemukset ovat peräti käsittämättömiä. Ilmeisesti puhuttu sana on Jumalan sanaa sen mukaan kuin Pyhä Henki saa sen tehdä eläväksi. Sen tähden on asiatonta puhua reaalipreesensistä saarnassa. On saarnoja, joissa Pyhä Henki on läsnä, ja on saarnoja, jotka ovat ihmissanvoja, kuulostakoot miten nöyriltä tai lennokkailta tahansa...

Saarna, joka pidetään tavalliselle kirkkoyleisölle, saa olla kuinka tekstille uskollinen tahansa, mutta jos siinä ei esitetä kristinuskon joko-tahi - vaatimusta, todellisen uskon ja kääntymisen vaatimusta, niin se ei pohjimmaltaan ole kristillinen eikä uustestamentillinen.

Lain julistuksen hylkääminen

Maallistuneen kirkon muuan mielivirsi on väite, jonka mukaan aikamme ihmiset ovat muutenkin jo niin ahdistuneita, ettei heidän hätäänsä saa enää lisätä julistamalla heille Jumalan käskyjä ja puhumalla Jumalan vihasta ja rangaistuksesta. Ahdistuneita he epäilemättä ovat, eri asia kuitenkin on, onko tämä ahdistus Jumalan sanan aiheuttamaa murhetta ja onko evankeliumi, hyvä sanoma Kristuksen työstä, vastaus tähän ahdistukseen. Jos evankeliumi on vain vastaus ihmisen tarpeisiin, hänen hätäänsä, hänen kaipaukseensa, siis hänen mielestään tärkeihin asioihin eikä siihen, minkä Jumala ilmoittaa olevan hänen varsinainen tarpeensa, niin olemme palanneet taas viime vuosisadan kulttuuriprotestantismiin. Siinähan ihminen oli kaiken keskus ja mitta, joka määräsi mitä hänelle piti julistaa.

Tällä kertaa ihminen on ahdistunut ja suvaitsee vain, että hänelle puhutaan Jumalan armosta ja rakkaudesta. Tosin hän on hillitön ja itsekes, suorittaa kapinoita ja veritöitä, kiskoo ja riistää lähimmäistään tunnottomasti, heittää syntymättömät lapsensa menemään kuin muinaiset barbaarit tyttölapsensa, jotta voisi esteettömästi noudattaa mielitekojaan - mutta Jumalan lakia hänelle ei saa saarnata, siitä voisi vaikka saada omantunnontuskia ja neurooseja.

Seurakunta on Kristuksen ruumis

Väitteeseen: kirkko on Kristuksen ruumis, on sanottava, että sen paikkansapitävyys on ratkaisevasti riippuvainen siitä, minkä merkityksen sana 'kirkko' saa...UT:n seurakunnalle antamien määreiden soveltaminen nykyisiin historiallisiin kirkkolaitoksiin on tavattominta harhauttamista, mitä kirkkohistoria tuntee. Sen turvissa säilyy tosin seurakunnissa miellyttävän harras tunnelma, jossa ei kenenkään, ei sen enempää papin kuin seurakuntalaistenkaan tarvitse liiemmin hätäillä omasta autuudestaan...

Juuri ekkleesiaan se on sovellettava, kun taas sen soveltaminen kirkkolaitoksiin johtaa mahdottomuuksiin. Ekkleesian, Jumalan seurakunnan, olemassaolon tunnustaminen vaatii uskoa, sen sijaan kirkkolaitoksen pitäminen Kristuksen ruumiina on uskottelua...

On turha vedota sen jäsenten uskon eriateisuuteen, eettiseen kypsymättömyyteen ja kilvoittelun keskeneräisyyteen, kun kaikkialla kuhisee ihmisiä, joilla ei ole vähäisintäkään aikomusta edes kysyä Jumalan tahtoa elämänsä eri tilanteissa saati sitten uskoa häneen.

Kirkkorakennus pyhittää

Tälle näkemykselle, josta en tiedä pitäisikö sitä kutsua romanttiseksi vai automaattiseksi kirkko-opiksi, on tyypillistä, että kaikki kirkollinen toiminta nähdään kristillisen uskon ilmauksena. Ajatus jumalanpalvelukseen menemisestä epäuskoisena on käytännöllinen mahdottomuus...Eikö päinvastoin useimpien saarnojen lausumaton apriori ole, että kaikki sanankuulijat ovat kristittyjä? Käytännöllisestä korkeakirkollisuudesta ei voi sanoa sattuvammin kuin siitä on sanonut norjalainen piispa Heuch: "Jos jossakin on tori täynnä ihmisiä, niin kukaan ei epäile, etteikö heidän joukossaan olisi sekä uskovia että epäuskoisia. Mutta jos vain ajetaan tämä joukko kokonaisuudessaan sisälle kirkkoon, niin teologit sanovat, että koska he ovat kastettuja, on tämä joukko yhtäkkiä eine feiernde Gemeinde, riemuitseva seurakunta, jota on puhuteltava kristittyinä!"

Jumalanpalvelusuudistus

Tässä kirkkonäkemyksessä korostetaan jumalanpalveluksen keskeistä merkitystä jopa niin, että kirkon uudistus nähdään jumalanpalveluksen uudistumisena. Jumalanpalvelusta korostetaan kristilliselle uskolle

luovuttamattomana asiana. Näin asia varmasti onkin, mutta eri asia on, mikä nähdään jumalanpalvelukseksi. Rohkenen epäillä, onko jossakin katedraalissa pidettävää juhlamenoa messuineen ja kumarruksineen pidettävä luovuttamattomana...

Jos kirkon uudistus on jumalanpalveluksen uudistumista, niin siinä olisi pyrittävä pääsemään lähemmäksi alkuseurakunnan käytäntöä. Nykyisellään kirkkomme jumalanpalvelus on muodoltaan seurakunnan, tosi kristittyjen jumalanpalvelus...

Jumalanpalvelusjärjestys on kyllä adiafora-asioita, mutta kuitenkin olen sitä mieltä, että mitä enemmän teennäisiä kumarruksia ja eleitä, mitä enemmän vaippoja ja kauhtanoita ja niiden kantajia alttarilla, sitä vähemmän sanoman perille menemistä...

Sillä, jonka mielestä hyvä sanoma Kristuksesta on tärkein asia, joka on saatettava kaikkien ihmisten tietoon, on tuskin aikaa paneutua liturgis-mystisiin menoihin, jotka epäilemättä juontavat juurensa keskiajan synkimmästä sydäimestä. Kirkkomme, joka muuten suuresti arvostaa apostoleilta perimiään tapoja kuten lasten kastamista, tulisi myös oppia heidän koruttomuudestaan.

Kirkko on pelastuslaitos

Korkeakirkolliselle, katolisoivalle kirkkonäkemykselle on tyypillistä, että siinä kirkolle annetaan teologinen merkitys. Tämän johdosta päähuomio kiinnitetään ihmisten suhteeseen kirkkoon. Jos seurakunnan toiminta jatkuu normaalisti, jos tilastot pysyvät vuodesta toiseen samoina eikä kirkossakäynnissä tapahdu huomattavaa vähenemistä, niin silloin kaikki on hyvin. Kirkko on pelastuslaitos, joka riippumatta jäsentensä mielipiteistä tekee heistä kristittyjä. Sen tähden ei huomiota kiinnitetä Pyhän Hengen työhön, siihen, tuleeko kukaan uskoon tai herääkö joku epäuskostaan; pääasia on itse järjestelmän pyöriminen ja ihmisten kuuluminen siihen.

Lampaattomat paimenet

Itse asiassahan on niin, että monien seurakuntien "paimenet" tekevät työtään ilman minkäänlaista "laumaa" Seurakunnan uskovat jäsenet eivät voi tunnustaa heitä todellisiksi hengellisiksi johtajikseen, eivätkä epäuskoiset seurakuntalaiset liioin kallista korviaan heidän opetuksilleen. Seurauksena on, että nämä lampaattomat paimenet alkavat pitää sitä epämääräistä joukkoa, joka milloin mistäkin syystä kokoontuu heidän tilaisuuksiinsa, Kristuksen seurakunnan osana vieläpä keksien tälle käytännölle teologisen perustelunkin.

Seurakunnan rajat

Kun on kysymys ekkleesian rajoista, niin on sanottava ensiksikin, että tällainen raja on olemassa. Toiset ihmiset uskovat Kristukseen ja toiset eivät. Vain Jumala tuntee tarkkaan tämän rajan...

Olen hyvin tietoinen siitä, ettei uskon määrittelyminen tai sen tuntomerkkien etsiminen ole muodissa meidän aikanamme. Vallitseva kirkollinen suuntaus on niin suuresti kavahtanut kaikkia pietistisiä korostuksia, että sillä tuskin on ollut muuta julistettavaa kuin kirkon autuaaksitekevä jäsenyys tai sakramenttien vastustamaton vaikutus. Tällöin on kuitenkin unohdettu, että kirkkoon kuuluminen meidän maassamme johtuu suureksi osaksi perinteiden rasiuksesta tai muista lähinnä yhteiskunnallisista syistä...

Osallistuminen kirkollisiin muotoihin ja menoihin ei pelasta ketään. Tämä tulisi myös niiden muistaa, jotka liturgisen jäykkäkouristuksen vallassa kaavailevat kirkon uudistamista jumalanpalvelusmenoja rikastuttamalla...

Epäilemättä Luther kääntyisi haudassaan, jos tietäisi, että hänen nimeään kantavassa kirkossa opetetaan, että kirkkoon ja sen toimintoihin liittyy jotakin salattua pyhyyttä, josta kaikki mukanaolijat pääsevät osallisiksi uskovatpa sitten tai eivät.

Saarnatuolista kuuluu humanistin ääni

Eihän kaikkalainen leppeä puhe, jota saarnatuoleista kuullaan, ole suinkaan evankeliumia. Useinkin sieltä kuuluu vain humanistin ääni ja humanismihan ei ole mitenkään erityisen kristillistä. Sehän on vain jaloa pakanuutta ja kristillisyyys taas on jotakin muuta kuin ihmisten parhaat pyrkimykset. Kaikki kunnia sellaisille pyrkimyksille, joiden tarkoitus on vähentää ihmisten kärsimyksiä, mutta älköön niitä ilman muuta pidettävä kristillisinä. Kirkko ja yhteiskunta

Milloin kaikkialla maailmassa alkaa vaikuttaa virtaus, jonka mukaan on pyrittävä yhteiskunnallisiin kumouksiin ja tulojen tasaukseen, niin ennen pitkää teologitkin ehättävät mukaan selittämään, että sehän oikeastaan on kirkonkin tehtävä. Jos taas kaikkialla pyritään estämään luonnon saastumista, niin jo häärivät siinä mukana teologitkin ylimmäisinä poliiseina...

Kun kirkko nykyään taas pyrkii haalimaan itselleen kaikkia mahdollisia tehtäviä, tämä johtuu osaksi epäilemättä siitä, että se pyrkii tällä tavoin lisäämään arvostustaan. Onhan viimeaikaisessa keskustelussa selvästi ollut nähtävissä halu tehdä kirkko taas tämänpuoleisten asioiden ekspertiksi, milloin politiikan, milloin vain etiikan... Todellista yhteiskunnallista kannanottoa, joista viimeaikoina on ollut paljon puhetta, on saatu turhaan odottaa. Aborttikysymyksessä se jäi laimeaksi, seksipaketin osalta hämäräksi ja jumalanpilkkakysymyksessähän se on ollut sitä ja tätä. Taloudellisesta oikeudenmukaisuudestaan kirkon on turha puhua, koska se itse pitää siivoojiaan alimmilla palkkaluokilla ja palkitsee ruhtinaallisesti korkeimmat palvelijansa ja talousjohtajansa. Tällä hetkellä näyttää siltä, että kirkko, joka ei vaadi yksityisiltä jäseniltään aitoa uskoa, ei rohkene myöskään yhteiskunnallisesti asettua vastustamaan mitään epäkohtaa, ellei sen vastustaminen jo muutoinkin ole kaikkien huulilla. Tällä hetkellä meillä on kirkko, joka väistää profeetallista tehtäväänsä niin yksilöiden kuin yhteisöjenkin elämässä.

Virka sitoo

Piispojen varoittavaa ja ohjaavaa sanaa olemme monessa tilanteessa saaneet odotella turhaan. Lieneekö tähän vaikuttanut se kaikille järjestöille tyypillinen kirjoittamaton laki, jonka mukaan systeemin yläpäähän päässeet pidättäytyvät jyrkästä arvostelusta itse järjestelmää kohtaan. Professori Antti J. Pietilä kuvaili aikoinaan Vartija-lehdessä tämän periaatteen toteutumista kirkossa näin: "Jo vakinainen tulo ja virka vaikka pienempikin, sitoo. Ken vielä siinä asemassa osoittautuu hankalaksi yleiselle rauhalle, hänelle annettakoon luottamustoimia. Komiteoissa, lähetystöjen jäsenenä, toimittajina ja sen semmoisina on moni 'intoilija' taltutettu. Jos levottomuutta kuitenkin kestää edelleen, niin pitäisi ainakin lääninrovastin tai asessorin paikan riittää rauhoitukseksi. Mutta jos joku ei vielä siinäkään asetu, niin hänet on valittava piispaksi. Piispana on vaarallisinkin fanaatikko rauhallinen mies, jonka optimistista käsitystä kirkosta virallisena laitoksena ei mikään voi horjuttaa..."

Suurissa juhlissa sanoma latteimmillaan

Eräs syy siihen, että Herran sana on miltei kokonaan hävinnyt hänen huoneestaan, on juuri siinä, että silloin kun papit saavuttavat suurimmat ja uskosta vieraantuneimmat kuulijajoukot, kuten jouluna, erilaisissa toimituksissa, silloin heidän sanomansa on latteimmillaan. Ehkä jossakin syrjäkylän kinkereillä pappi voi pitää mahdollisena, että epäuskoakin on olemassa, mutta kun hän pääsee radioon puhumaan, niin jo ovat kaikki kuulijat rakkaita kristittyjä ja näin muodollisesti kaunis esitys kokonaan puhdas kristinuskon totuudesta.

Kirkkokuri voimaan

Myös kirkkokuria olisi taas alettava korostaa niin kirkon palvelijoiden kuin kirkon jäsentenkin suhteen. Kirkkolaki olisi taas pitkästä aikaa saatettava voimaan. Tätänykyä sitä kyllä noudatetaan tunnontarkasti joissakin järjestyskysymyksissä, jotka ovat vain kirkkolailla tai kirkkokäsikirjalla perusteltavissa. Sen sijaan Raamatulla tai tunnustuskirjoilla perusteltavissa asioissa kirkkolaista ei lainkaan välitetä. Pappi, joka kieltäytyy vihkimästä eronneita, voi kyllä joutua vaikeuksiin tuomiokapitulin kanssa. Samaa tuskin tapahtuu papille, joka herjaa sovitusoppia opettaen ihmisen luontaista hyvyyttä ja kieltäen tuonpuoleisen elämän...

Suomen kirkossa on lisääntyvässä määrin niitä, jotka epäraamatullisesti ja epäluterilaisesti opettavat kirkon olevan Kristuksen ruumis. Tähän piispojen ja tuomiokapitulien olisi puututtava ja arvovalloillaan (mikäli heillä sitä vielä on) vaikutettava, että kohtalokas kansankirkkonäköharha väistyisi.

Edelleen kirkon olisi tarkistettava nykyistä kastekäytäntöään. Siinä tapauksessa, ettei ole takeita kasteopetuksen saamisesta olisi harkittava kastamasta kieltäytymistä ainakin toistaiseksi, Tällöin saataisiin haudatuksi myös kansankirkkomyytti, jonka avulla jo vuosikymmenet on elätelty harhaluuloa Suomen kansan kristillisyydestä.

Rippikouluopetuksen tulisi olla evankelioiva

Rippikouluopetukseen olisi kiinnitettävä entistäkin suurempaa huomiota ja sen vaatimuksia olisi tiukennettava. Uskonnonopetuksen uhanalaisuus ja kristillisen tiedon väheneminen muunlaisen informaation lisääntymisen vuoksi aiheuttavat sen, että kirkon olisi tehostettava omaa opetustoimintaansa. Opetuksessa korostuksen tulisi olla selvästi evankelioiva.

Halukkaille voitaisiin järjestää ehtoollisen vietto, josta olisi kuitenkin karsittava pois kaikki perinteiden rasitteet. Tilaisuus ei enää saisi olla puoliksi pakollinen muodollisuus, johon vastahakoiset painostetaan perheen, sukulaisten, tuttavien ja kummien kehotuksin ja uhkauksin ottamaan osaa.

Otteita **Lasse Marjokorven** kirjasta *Kirkon kuoleman sairaus* (Arvi A. Karisto, 1970).

Väliotsikointi toimituksen.

